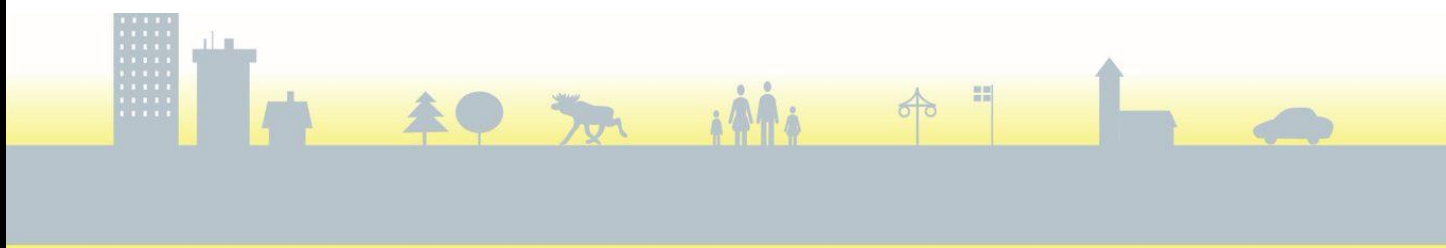
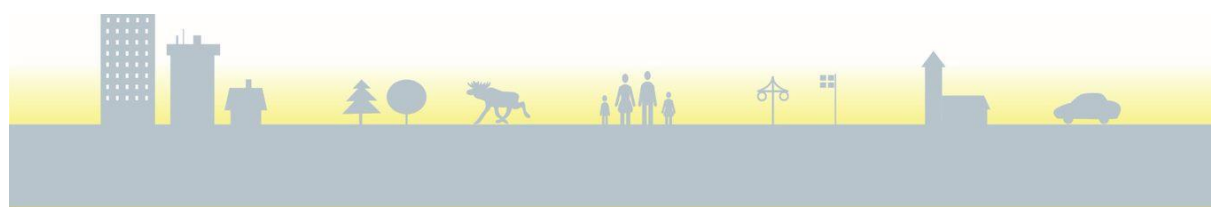

Att leva i Sverige

Ett studiematerial i samhällsorientering

Inledning

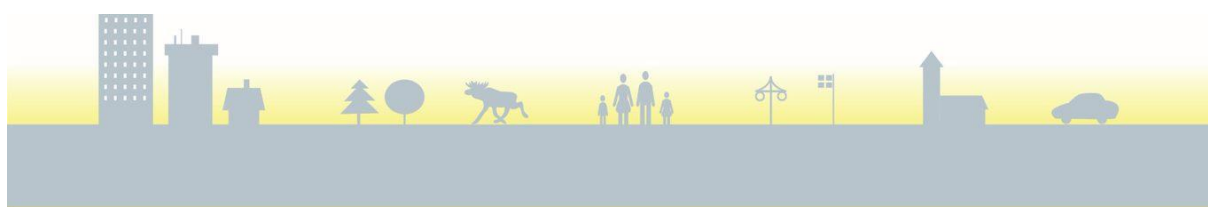
Alla som går på Samhällsorientering, SO har ansvar för sitt eget lärande. Precis som när du lär dig ett nytt språk, ju mer du kan desto enklare blir det att ta sig fram i samhället även om det kan kännas motigt ibland.

Kursledarens ansvar är förmedla kunskaperna som ryms i kursmaterialet på ett sätt så att alla förstår. Därför är vår uppmuntran att vara frimodig, våga fråga och ta reda på saker. Annars vet inte din ledare att du inte förstått. Kursmaterialet rymmer bara grundläggande information inte alla de undantag som kan finnas i viss lagstiftning, och kanske är det ett undantag som gäller för någon av er. Googla gärna och ta reda mer om det behövs.

Vårt ansvar har varit att uppdatera och sammanställa viktig information om Sverige. Landet som vi själva tycker är det normala men när vi blickar lite längre bort förstår vi att det ibland är vi som är avvikarna. Vi kämpar mot orättvisor, diskriminering, för ett mer jämställt samhälle och alla människors lika värde precis som människor gör i andra länder. Vår förhoppning är att du ska hitta din unika plats i Sverige och att SO kan hjälpa dig en bit på vägen.

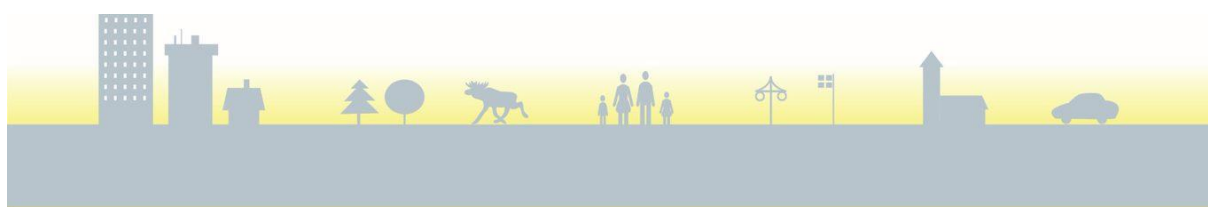
Välkommen till SO!

Theresa och Anette

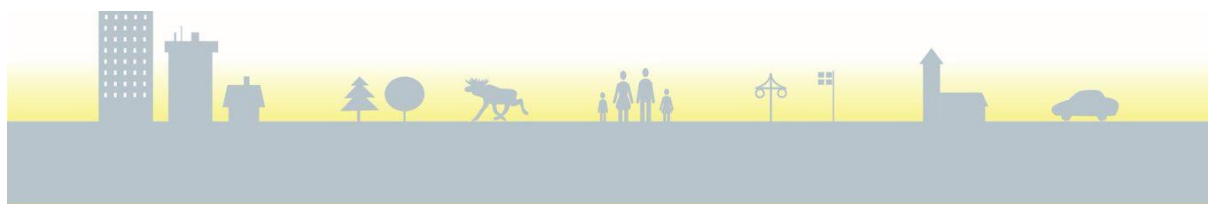

Innehållsförteckning

2. Inledning
3. Innehållsförteckning
5. Att komma till Sverige
6. Mottagandefasen i det nya landet
8. Sverige som land
10. Att bo i Sverige
13. Att bo i Sverige – digital delaktighet
16. Att bo i Sverige – lokalkunskap- att bo i vår kommun
19. Att påverka i Sverige – Så styrs Sverige
21. Så styrs Sverige
22. Att påverka i Sverige- ett land i förändring
24. Att påverka i Sverige – rättigheter och skyldigheter
27. Att försörja sig och utvecklas i Sverige- Ekonomi
30. Att försörja sig och utvecklas i Sverige – Att arbeta i Sverige
33. Att försörja sig och utvecklas i Sverige – Att utbilda sig och söka jobb
36. Att försörja sig och utvecklas i Sverige – Jämställdhet
38. Att bilda familj i Sverige - individ och kollektiv – välfärdsstaten
41. Att bilda familj i Sverige – relationer, rättigheter och lagar
44. Att bilda familj i Sverige – familj i Sverige
47. Att leva med barn i Sverige – barn och föräldrar
49. Att leva med barn i Sverige – jämställdhet i familjen

- 51. Att leva med barn i Sverige – skolsystemet i Sverige
- 54. Att utöva religion i Sverige – religion då och nu
- 57. Att utöva religion i Sverige – högtider och vardagsreligion
- 60. Att vårda sin hälsa i Sverige – sjukvård
- 63. Att vårda sin hälsa i Sverige- friskvård
- 66. Att vårda sin hälsa i Sverige – något allvarligt har hänt – HLR/ L-ABCDE
- 70. Att vårda sin hälsa i Sverige- kropp, sexualitet och könsidentitet
- 73. Att åldras i Sverige
- 76. Avslutning

Att komma till Sverige

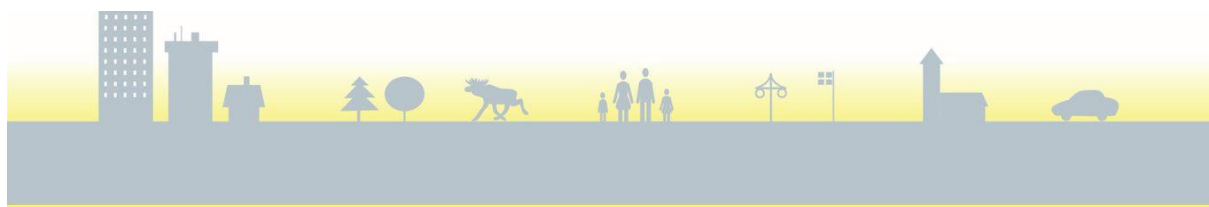

Tematräff 1

Mottagandefasen i det nya landet

Kultur

Integration

Id-handling

Folkbokföring

Familjeåterförening

Rasism

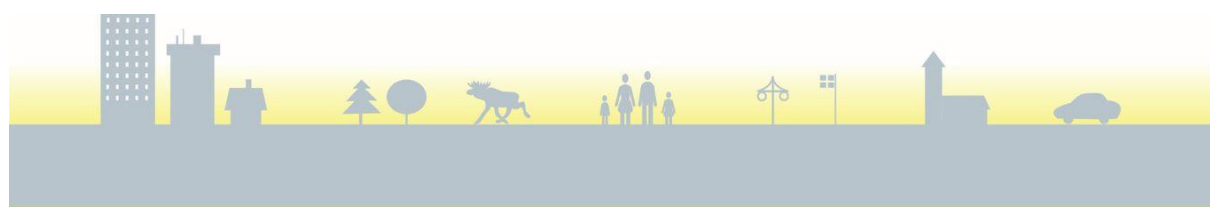
Diskriminering

Hemland

Samhälle

Värderingar

Fördomar

Kontaktuppgifter

Arbetsförmedlingen:

Handläggare:

Annan person:

Länkar

<https://www.informationsverige.se/sv>

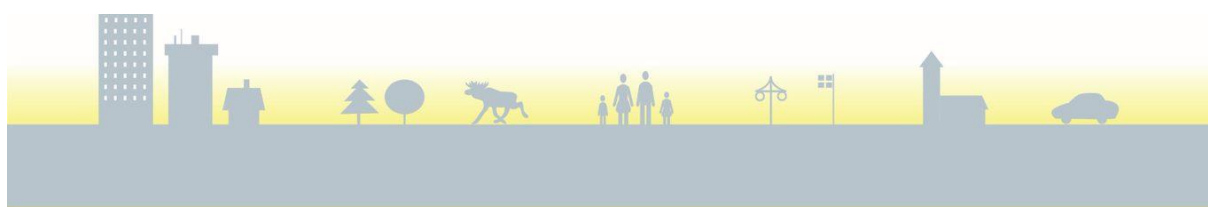
<https://skatteverket.se/privat/folkbokforing/idkorthttps://ntf.se/fragor-och-svar/korkort/korkort/byte-av-utlandskt-korkort-till-svenskt/>

<https://www.transportstyrelsen.se/>

”Det bästa sättet att bryta ner fördomar är att möta de människor som har dem och helt enkelt låta dem märka att de har fel.”

”Målet är att alla ska vara en del av samhällets gemenskap, oavsett bakgrund och etnicitet.”

”En person är alltid mer än sin kultur. Att förstå en människas kultur öppnar dörrar för att möta personen där bakom.”

Att bo i Sverige

Sverige som land - en introduktion

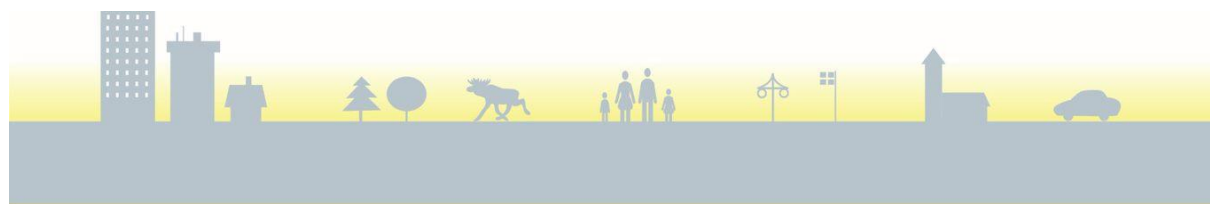

---

*Du gamla, du fria, du fjällhöga nord. Du tysta du glädjerika sköna.
Jag hälsar dig vänaste land uppå jord. Din sol, din himmel, dina ängder gröna.*

Tematräff 2

	Sverige	Mitt hemland
Huvudstad		
Invånare		
Språk		
Statsskick		
Världsdel		

Landskap

Län

Kommun

Historia

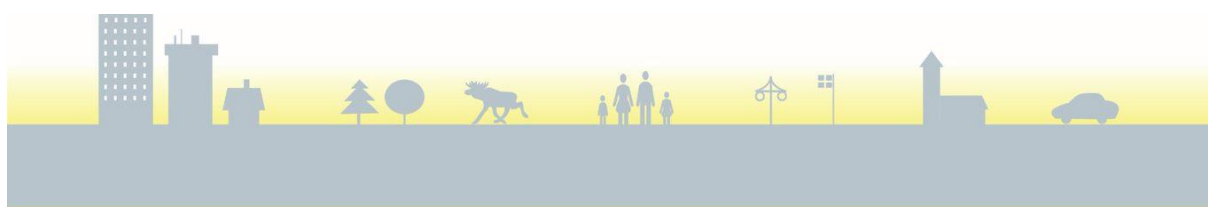
Krig

Fred

Befolkning

Världen

Segregation

Att bo i Sverige

Att bo - boendeformer med mera

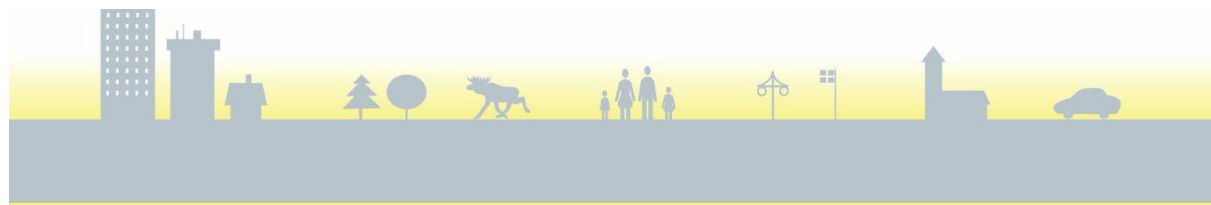

Telefonnummer till SOS-alarm_____

Tematräff 3

Bostad

Hysesrätt

Bostadsrätt

Hysesvärd

Hysesgäst

Hysesavtal

Uppsägningstid

Lägenhet

Andrahand

Bostadskö

Hyra

Påminnelse

Betalningsanmärkning

Adress

Banklån

Försäkring

Hemförsäkring

Olycksfallsförsäkring

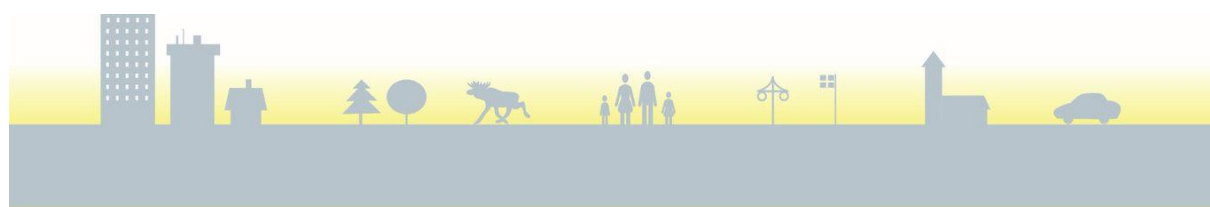
Självrisk

Brandlarm

Bostadsbidrag

Bostadstillägg

Sopsortering

Skatteverket:

Försäkringskassan:

Lokala bostadsbolag:

Försäkringsbolag:

Länkar

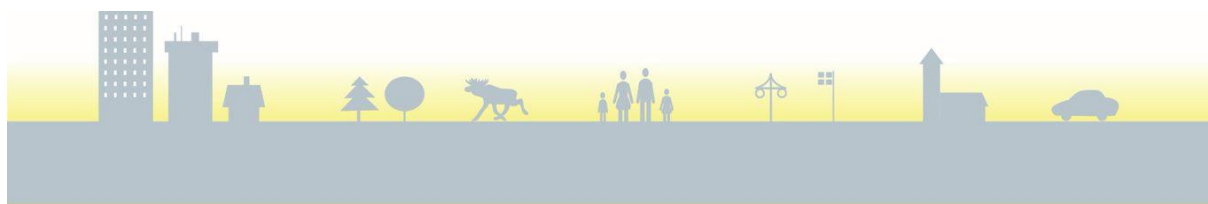
www.skatteverket.se

www.adressandring.se

www.forsakringskassan.se

Min adress:

Andra viktiga adresser:

Att bo i Sverige

Digital delaktighet

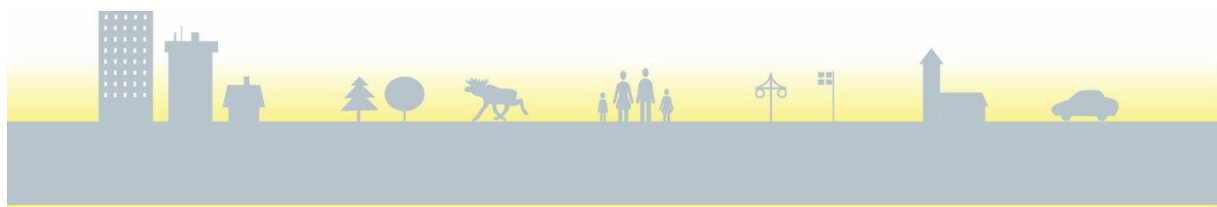

Tematräff 4

E-post

BankID och Mobilt BankID

Swish

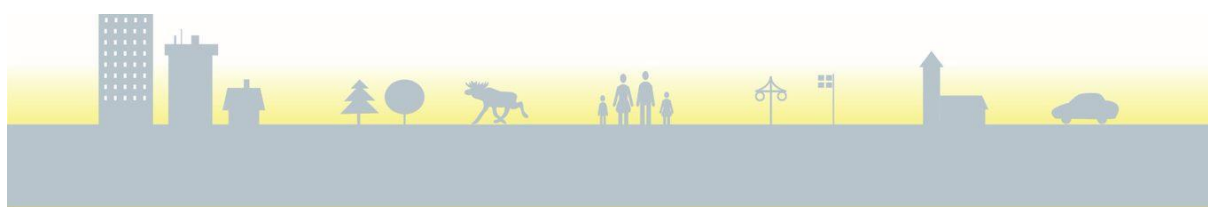
Kivra

GDPR

ID-kapning

Nätfiske/phishing

Näthat

Viktigt meddelande till allmänheten, VMA

Radiokanal

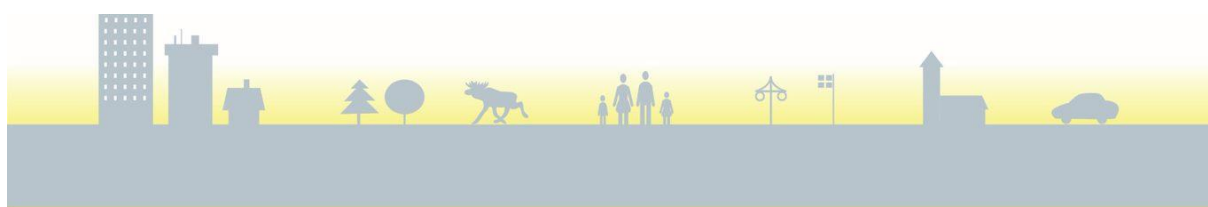
Hemsida

Telefonnummer

Ibland går signaler ut genom utomhusvarningssystemet Hesa Fredrik om att något allvarligt har hänt.

Att bo i Sverige

Lokalkunskap - att bo i vår kommun

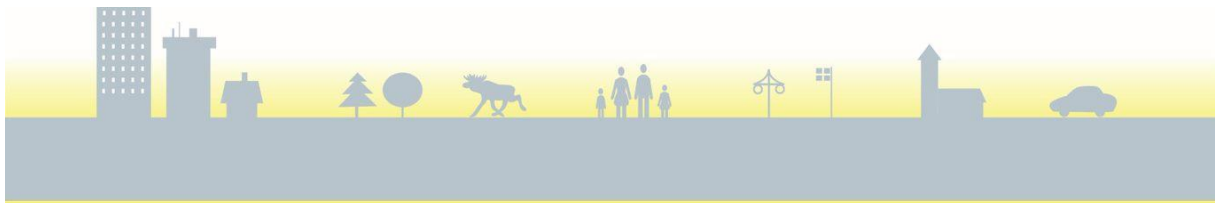

Tematräff 5

Polisstation

Apotek

Bibliotek

Bio

Ungdomsgård

Sjukhus

Simhall

Tågstation

Busstation

Medborgarkontoret

Stadshuset

Idrottsplats

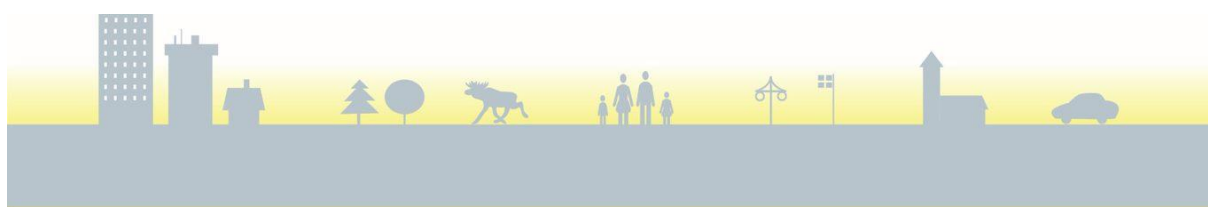
Busshållplats

Kollektivtrafik

Förening

Karta

Centrum

Fakta om kommunen:

Huvudort:

Andra orter:

Invånarantal:

Län:

Kommunens hemsida:

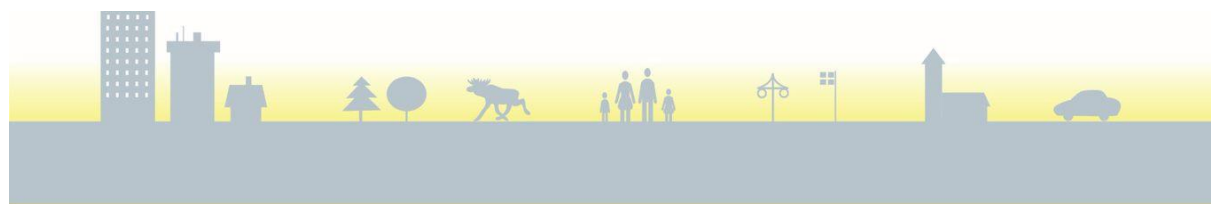

Landskap:

Utmaning!

Var med och påverka! Skriv ett brev till kommunpolitikerna med tips om hur kommunen kan förbättras.

Att påverka Sverige

Så styrs Sverige

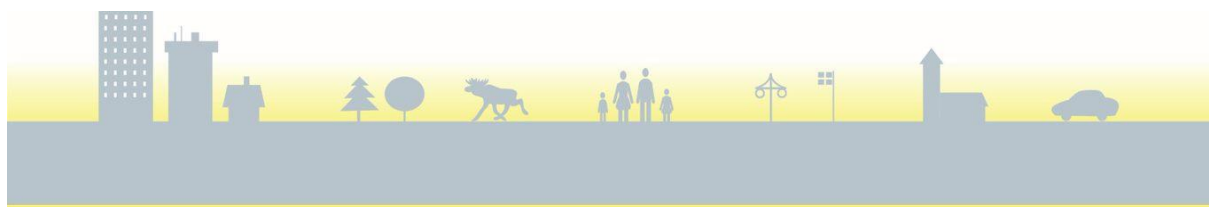

Tematräff 6

Kommun

Landsting

Län

Myndighet

Demokrati

Rösträtt

Val

Riksdag

Regering

Statsminister

Minister

Parti

Monarki

Sveriges partier

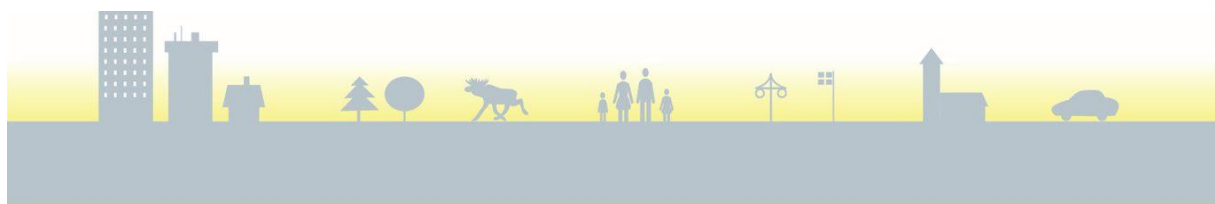

Tematräff 6

Så styrs Sverige
Folket röstar

Stat	Region (Län)	Kommun
------	--------------	--------

Partierna får mandat i...

Riksdagen	Regionfullmäktige	Kommunfullmäktige
Stiftar lagar	Fattar beslut	

Arbetet leds av...

Regeringen	Regionstyrelsen	Kommunstyrelsen
------------	-----------------	-----------------

EU

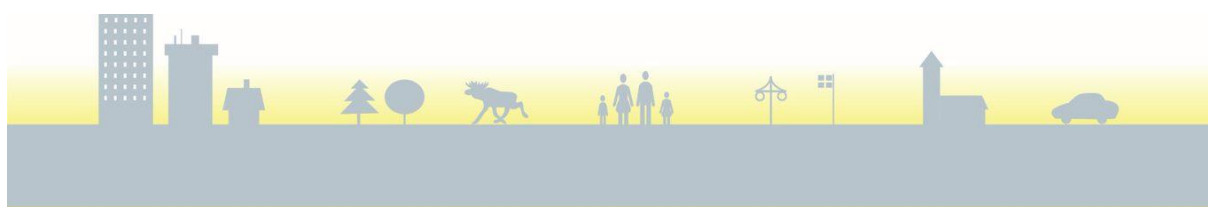

FN

I vår kommun styr:

Att påverka Sverige

Sverige – ett land i förändring

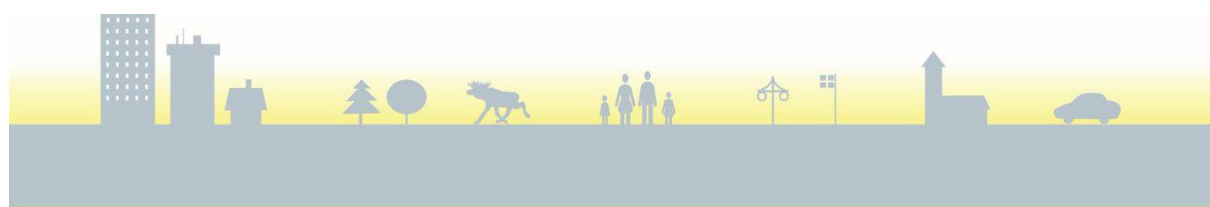

Tematräff 7

Agenda 2030

Globala målen

Klimatavtryck

Fairtrade produkter

Hållbarhet

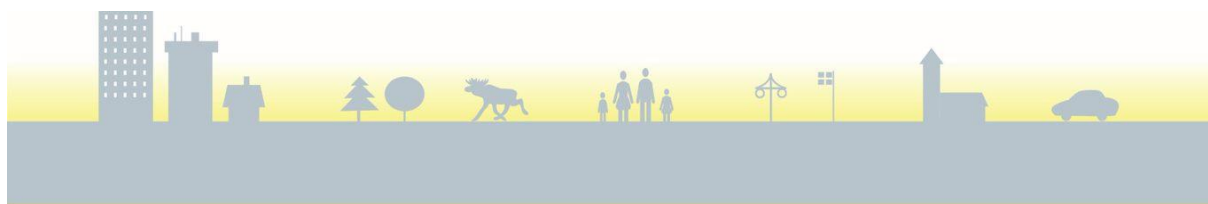
Klimatförändringar

Koldioxidutsläpp

Parisavtalet

Växthusgaser

Läs mer om de globala målen och Parisavtalet
<https://www.globalamalen.se/om-globala-malen/>

Att påverka Sverige

Rättigheter och skyldigheter

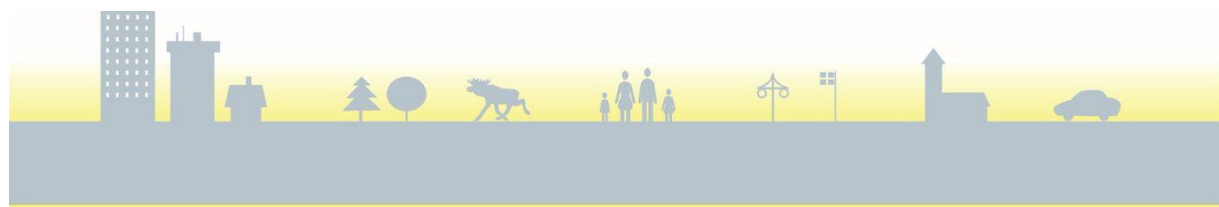

Tematräff 8

Rättighet

Skyldighet

Frihet

Grundlagen

Yttrandefrihet

Rättsväsende

Domstol

Fängelse

Polis

Lag

Offentlig

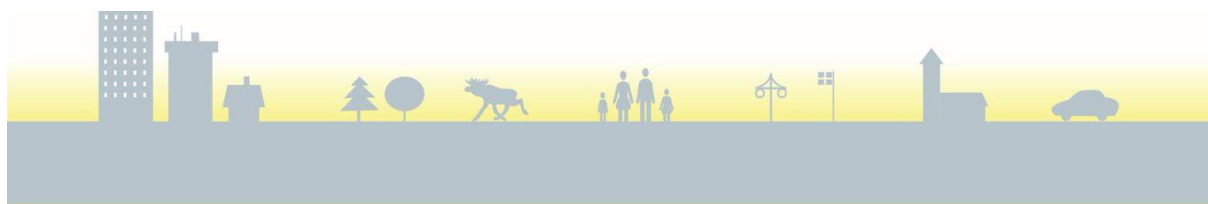
Sekretess

Advokat

lika inför lagen

Kontakta polisen

telefonnummer:

Frihet under ansvar

Informationsfrihet

Tryckfrihet

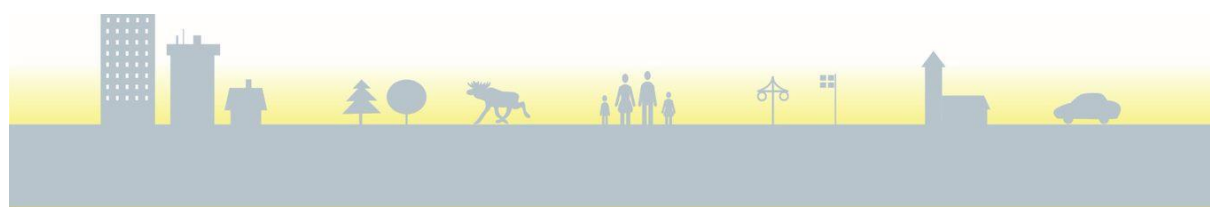
Föreningsfrihet

Demonstrationsfrihet

Religionsfrihet

Yttrandefrihet

Mötesfrihet

Att försörja sig och utvecklas i Sverige

Ekonomi

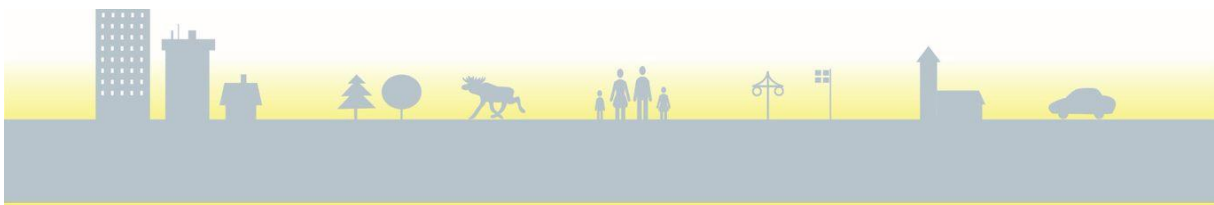

Tematräff 9

Pengar

Skatt

Moms

Deklaration

Deklarera

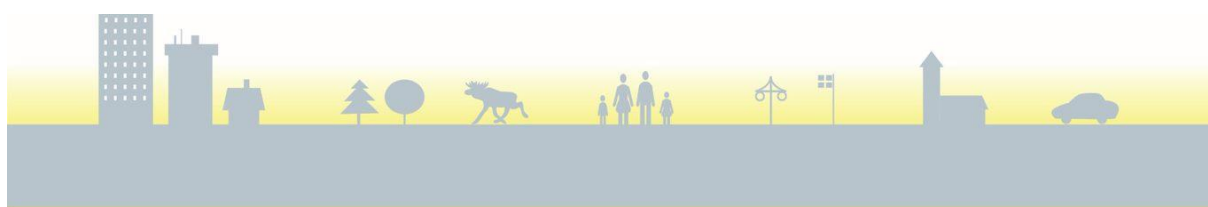
Bidrag

Betala

Räkning

Kostnader

Konsument

Konsumentrådgivning:

tel:

---

adress:

Garanti:

Öppet köp:

Bytesrätt:

Reklamation

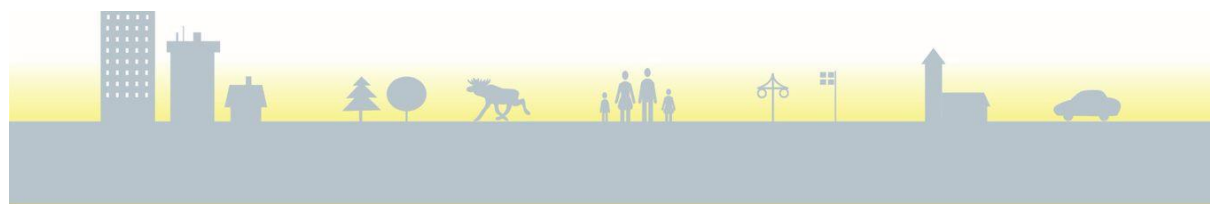

Många bäckar små blir en stor å ....(svenskt ordspråk)

Tid är pengar. (svenskt talesätt)

Uppgift!

Gå igenom en påhittad budget

Att försörja sig och utvecklas i Sverige

Att arbeta i Sverige

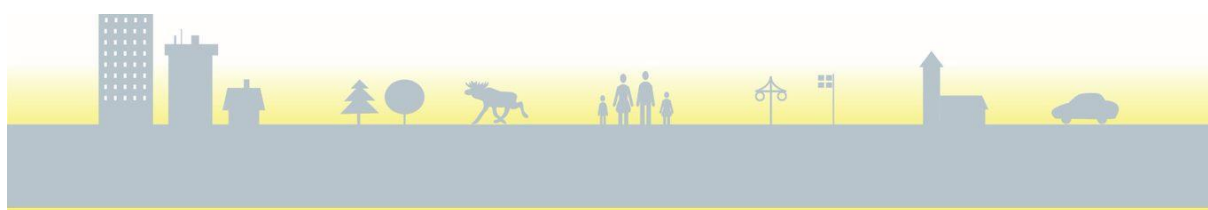

Tematräff 10

Arbete, jobb

Försörja

Deltid

Halvtid

Sommarjobb

Vikarie

Arbetslivserfarenhet

Arbetsplats

Korta vägen

Semester

Hemmafru

Arbetslös

A-kassa

Sjukskriven

Läkarintyg

Vikariat

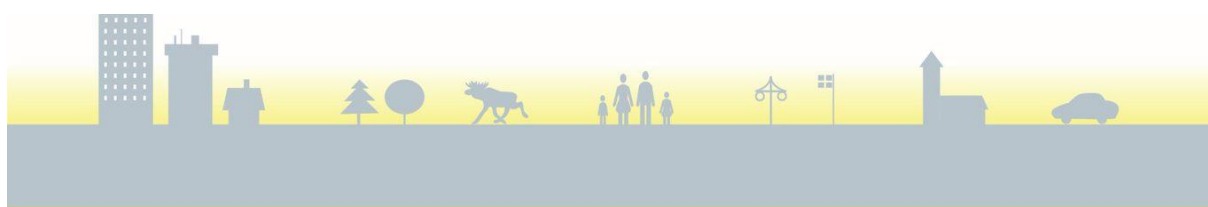
Anställning

Fackförening

Strejk

Jobba svart

Religionsfrihet

Ingenting är omöjligt

Skam den som ger sig

Trägen vinner

Det är aldrig för sent att börja om...

Tillsammans är vi starka

Ta körkort i Sverige

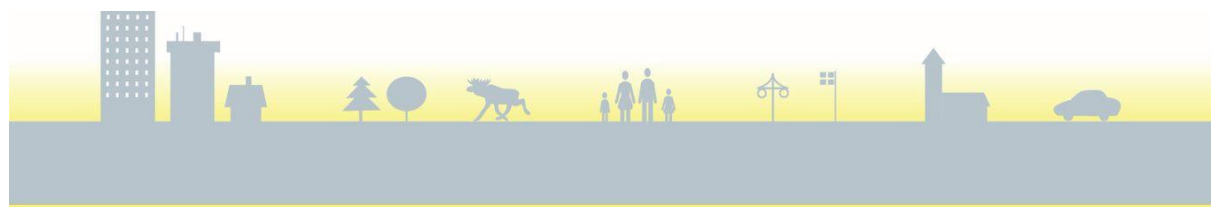

Om jag skulle starta ett eget företag...

Att försörja sig och utvecklas i Sverige

Att utbilda sig och söka jobb

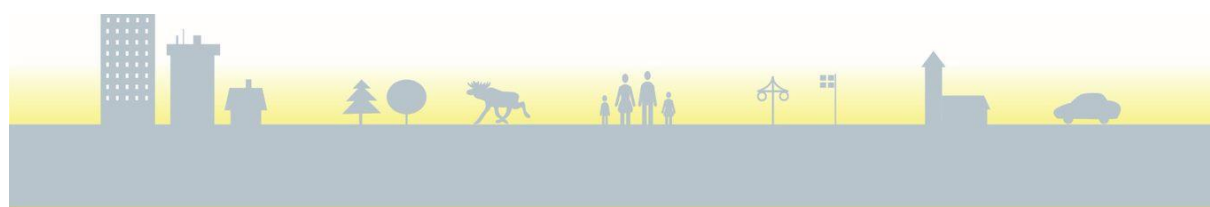

Tematräff 11

SFI - svenska för invandrare

Gymnasiekompetens

Högskola

Validering

Praktik

Utbildning

söka jobb

Ansökan

CV

Jobbannons

personligt brev

Arbetsgivare

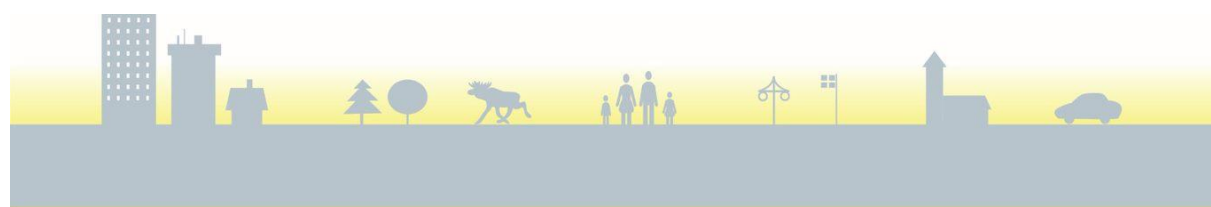
Min dröm:

---

3 steg för att nå dit:

Anställningsintervju

Tänk på att:

Komma i tid

Klä dig rätt: hel, ren och lagom formell

Lyssna, visa intresse och engagemang

Vara påläst om jobbet

Slappna av och var dig själv!

CV

Berätta om dig själv

Utbildning och arbetslivserfarenhet

Referenser, namn, telefon och yrkesroll

Arbetsförmedlingen

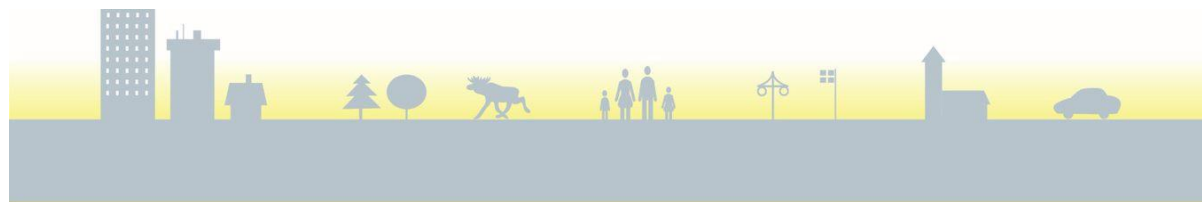
telefon:

---

hemsida:

---

adress:

Att försörja sig och utvecklas i Sverige

Jämställdhet i skolan och på arbetsplatsen

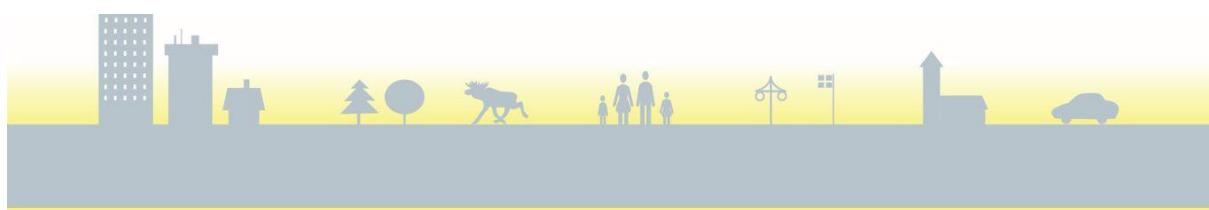

Tematräff 12

Jämlika samhällsmedborgare

Diskrimineringsombudsmannen.
DO

Jämställd utbildning

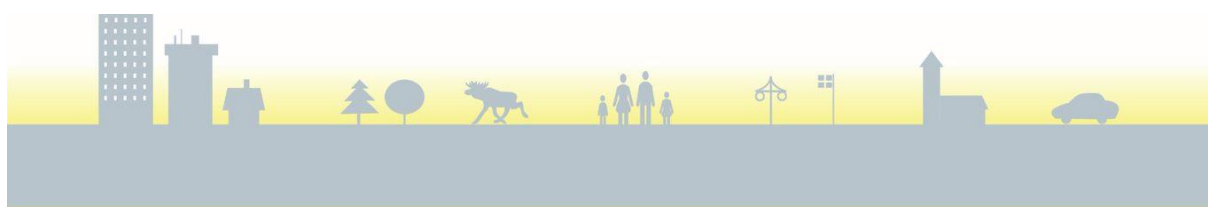
Lönediskriminering

Jämställdhetslagen

Chef

Diskrimineringslagen

Sexuella trakasserier

Att bilda familj i Sverige

Individ och kollektiv –välfärdsstaten

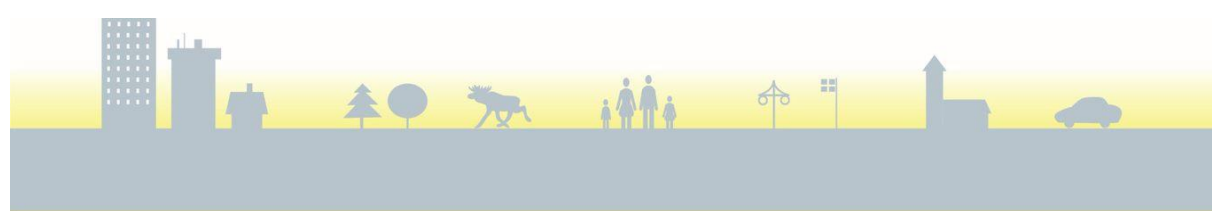

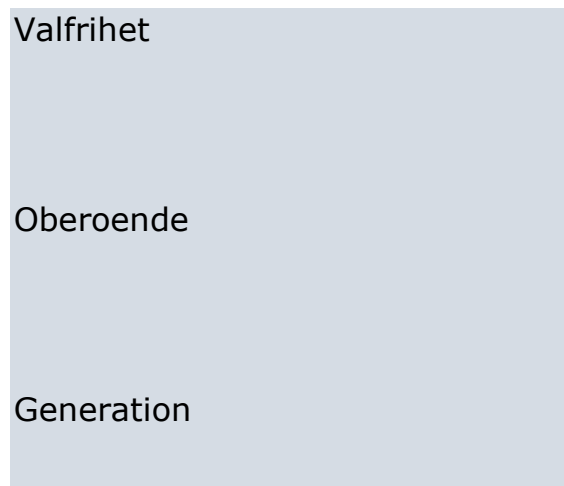
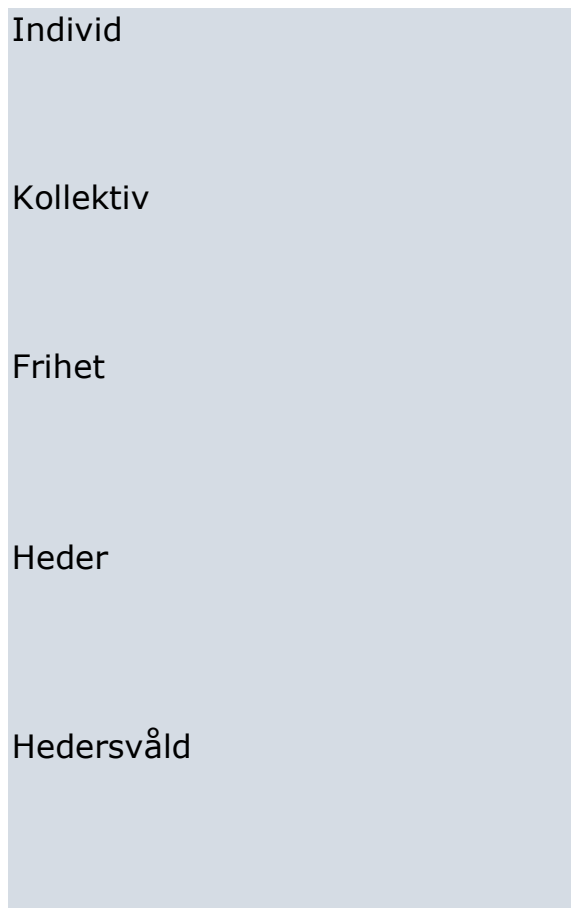

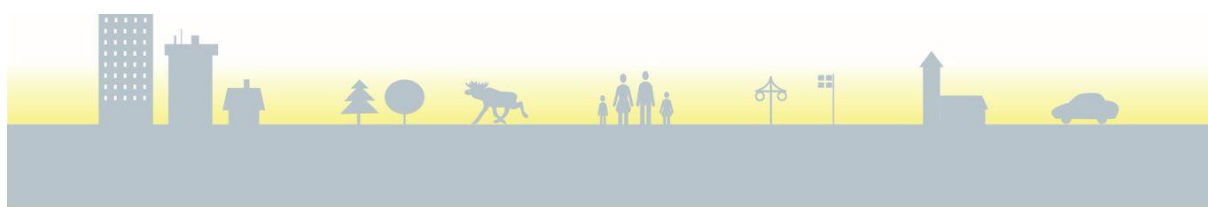

Tematräff 13

Jag vill lära mig språk!
Jag vill ha kul!
Jag vill spela ishockey.
Jag vill bli polis, det verkar spännande.
Vad ska jag jobba med?
Jag vill flytta hemifrån...
Jag vill gifta mig och bilda familj men inte än...
Jag vill resa och se världen!
Mamma gillar inte min flickvän...
Jag vill starta företag...
Jag vill studera på universitet

HBTQ är ett samlingsnamn för

Skillnaden på en individualistisk och kollektivistisk kultur är

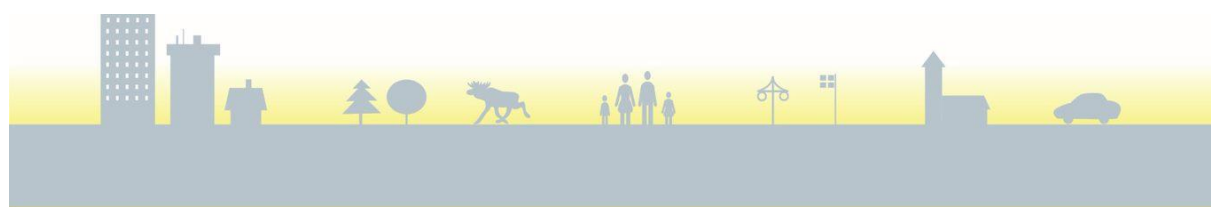

Ett gott samhälle uppstår när individerna väljer att leva för kollektivet

Att bilda familj i Sverige

Relationer, rättigheter och lagar

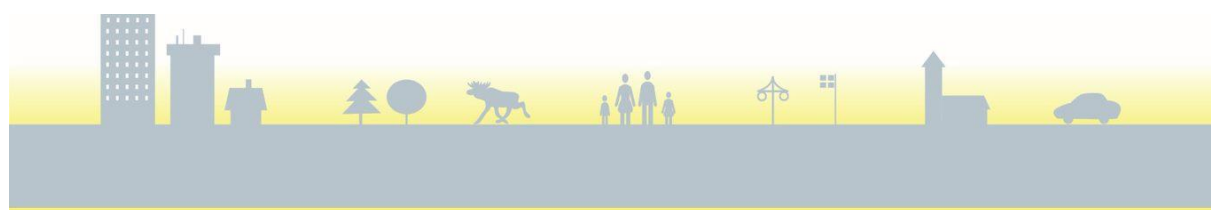

Tematräff 14

Värde

Människovärde

Funktionsnedsättning

Jämlikhet

Jämställdhet

Äktenskap

Tvångsäktenskap

Hindersprövning

Vigsel

Juridisk

Skilsmässa

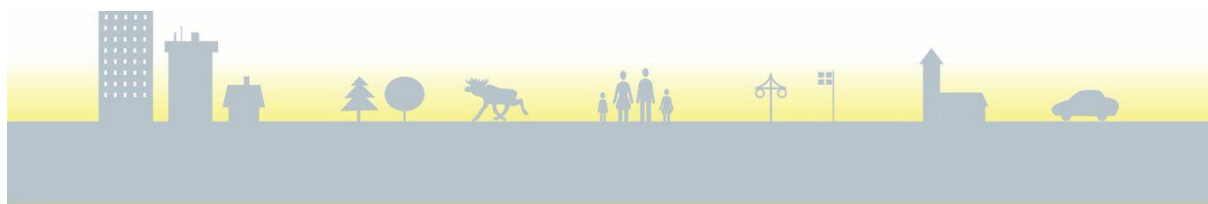
Sambo

Homosexuell

Våld

Ungdomsmottagning

Familjerådgivning

Terrafem jourtelefon

telefon:

---

hemsida:

Ungdomsmottagning

telefon:

---

adress:

Familjerådgivning

telefon

Andra lokala organisationer:

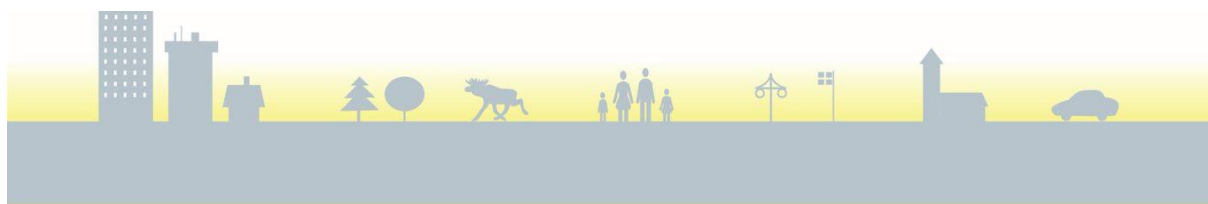

Lagen om äktenskapstvång:

Att bilda familj i Sverige

Familj i Sverige

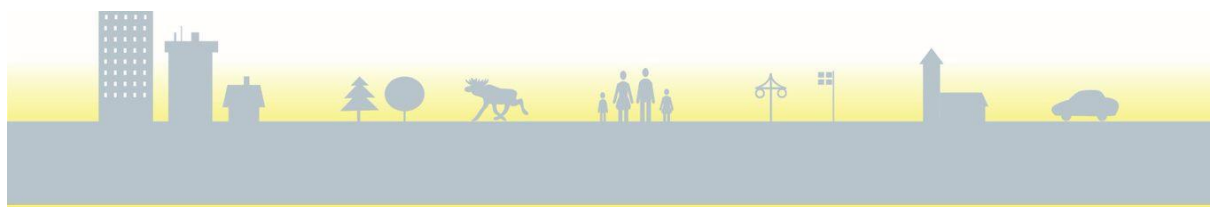

Tematräff 15

Tolerans

Respekt

Familjeplanering

Preventivmedel

Gravid

Förlossning

Barnmorska

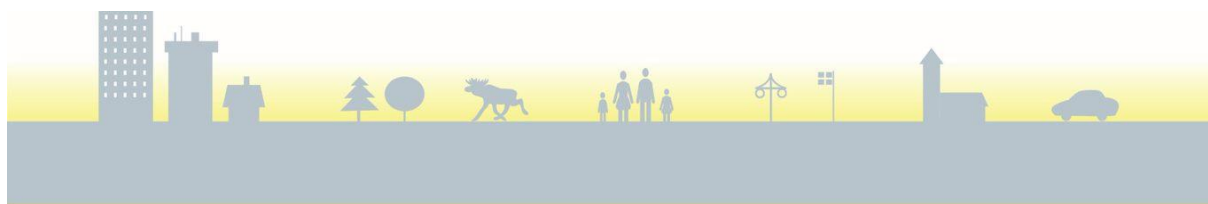
Abort

Graviditetspenning

Föräldraförsäkringen

Barnbidrag

Myndig

Föräldraförsäkringen och barnbidrag betalas ut av Försäkringskassan.

MVC - mödravårdscentralen

telefon:

---

adress:

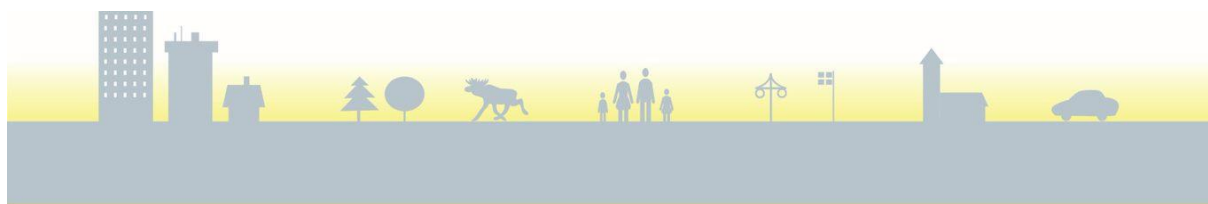
BHV - barnhälsovården

telefon:

---

adress:

Tematräff 16

Barnkonventionen

Barnaga

Orosanmälan

Socialtjänstlagen

Barnets bästa

Omhändertagande

Fosterfamilj

Barnuppfostran

***Alla barn ska skyddas mot alla former av utnyttjande
(Barnkonventionen)***

***Barnets bästa ska komma i främstarummet vid alla beslut som rör barn.
(Barnkonventionen)***

BRIS - barnens rätt i samhället

Jourtelefon för barn:

Stödlinje för föräldrar

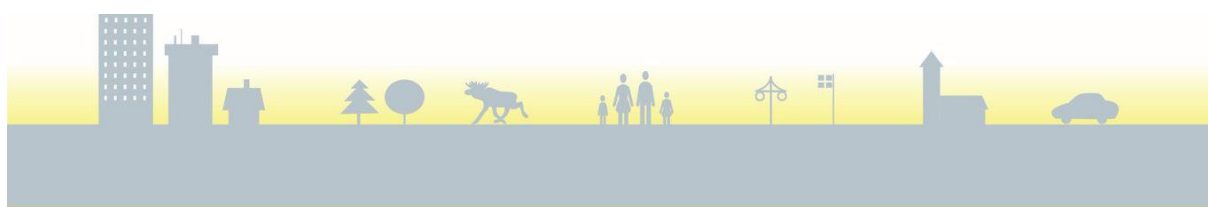
telefon:

---

hemsida:

Varje barn har rätt till lek, vila och fritid. (Barnkonventionen)

Att leva med barn i Sverige

Jämställdhet i familjen

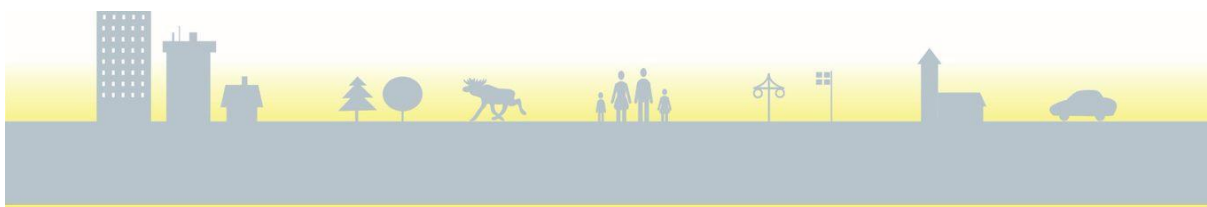

Tematräff 17

Hushållsarbete

Stressymptom

Föräldraförsäkring

Vård av barn, VAB

Rollmodell

Utrikesdepartementet, UD

Svenska ambassaden

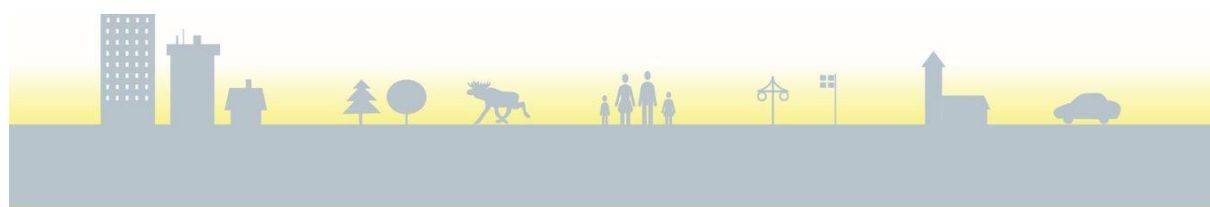
Ge exempel på kulturkrockar

Att leva med barn i Sverige

Skolsystemet i Sverige

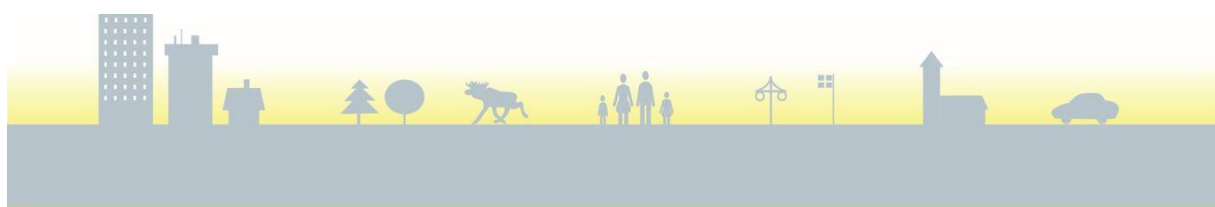

Tematräff 18

Skollagen

Förskola

Förskoleklass

Grundskola

Högstadium

Skolfrånvaro

Konfessionella skolor

Gymnasieskola

Elevdemokrati

Specialundervisning

Skolplikt

Privatskola

Betyg

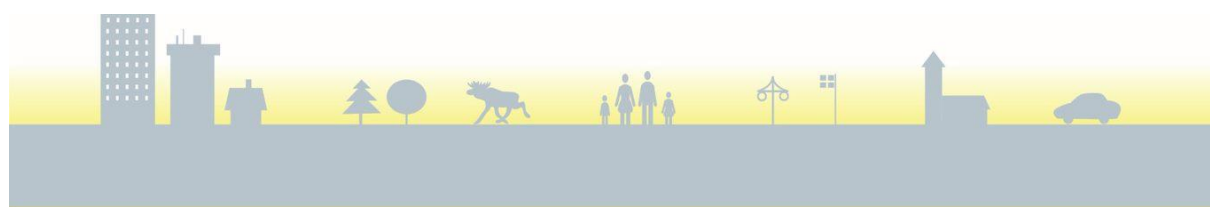
Föräldraansvar

Sjukanmälan

Föräldramöte

Utvecklingssamtal

Klasskompis

Det svenska skolsystemet

Högskola/universitet

2-6 år

Gymnasieskola 3 år

Skolplikt 6-15 år

13-15 år

Högstadiet 3 år

10-12 år

Mellanstadiet 3 år

7-9 år

Lågstadiet 3 år

7-9 år

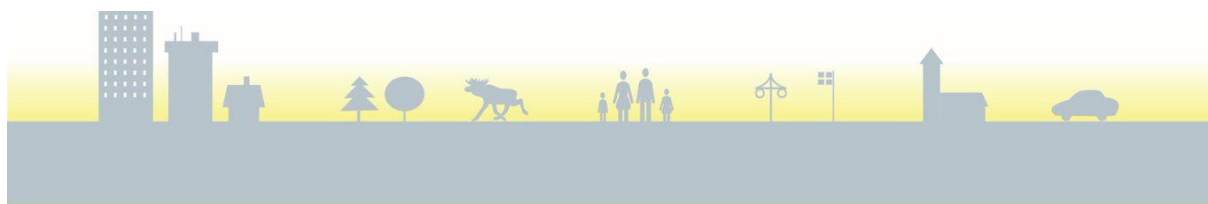
Lågstadiet 3 år

0-6 år

Hemma/ dagis/ förskola

Födelse

Varje barn har rätt till utbildning. Grundskolan ska vara gratis.
(Barnkonventionen)

Att utöva religion i Sverige

Religion i Sverige - då och nu

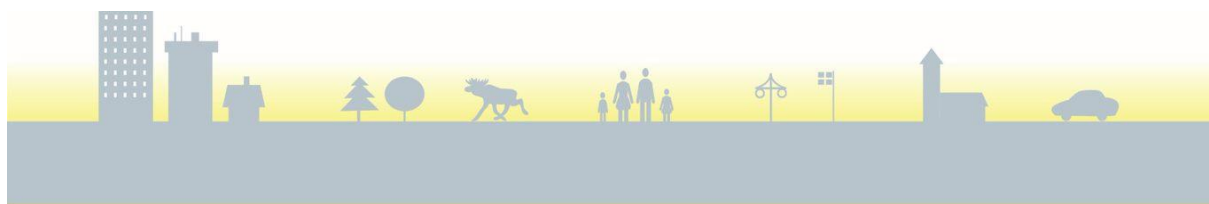

Tematräff 19

Kristendom:

Islam:

Judendom:

Buddhism/ Hinduism:

New Age:

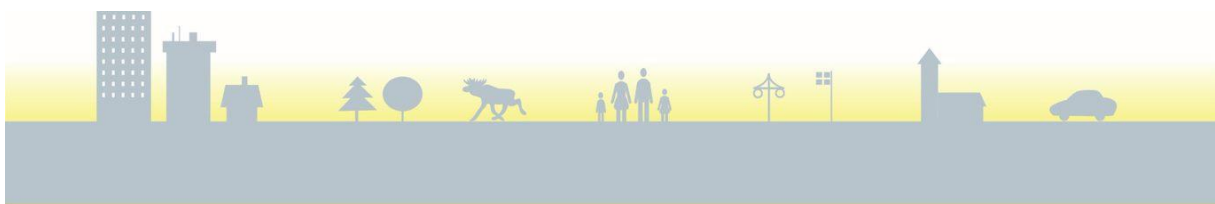

Ateism:

Religion

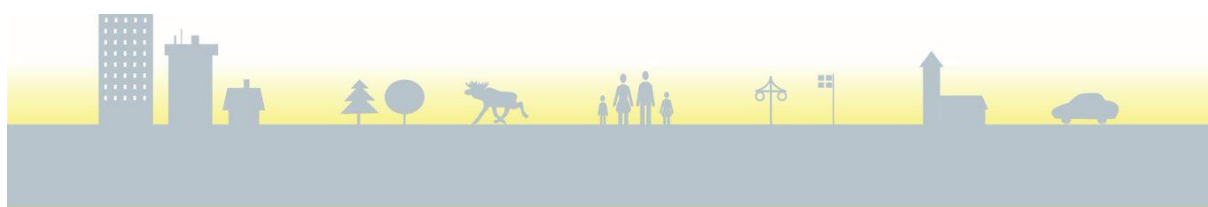
Livsåskådning

Sekularisering

Kyrka

Religionsfrihet

Allt vad du vill att människorna ska göra för dig, det ska du också göra för dem. (Gyllene regeln, Bibeln)

Att utöva religion i Sverige

Högtider och vardagsreligion

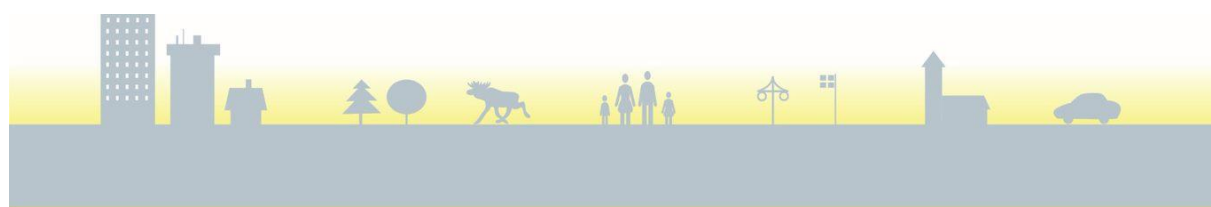

Tematräff 20

Högtid

När

Påsk

Kristi himmelfärd

Pingst

Valborg

Första maj

Nationaldagen

Midsommar

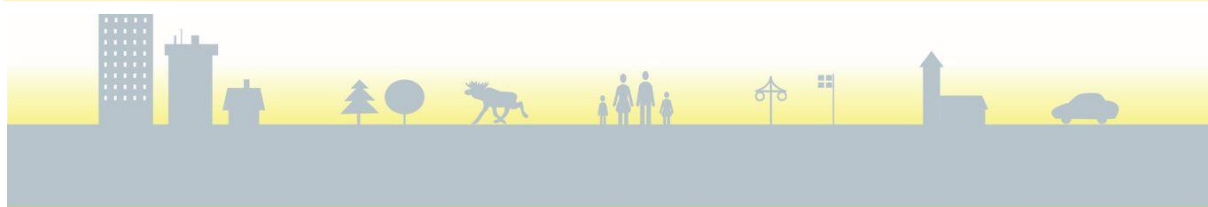
Allhelgona"

Halloween

Advent

Jul

Nyår

Älgjakt

Kräftskiva

Alla hjärtans dag

Våffeldagen

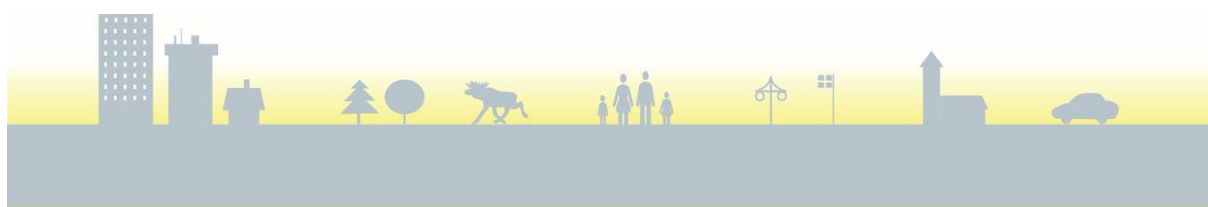
Födelsedag

Dop

Konfirmation

Bröllop

Begravning

Att vårda sin hälsa i Sverige

Sjukvård

Ett gott skratt förlänger livet. (ordspråk)

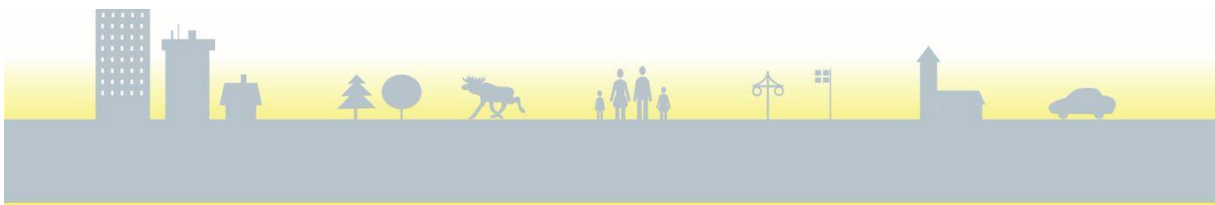

Tematräff 21

Egenvård

Apotek

Vårdcentral

Sjukvård

Sjukhus

Remiss

Högekostnadsskydd

Vaccination

Influensa

Covid 19

Tillfällig pandemilag

Smittskyddslagen

Tandvård

Psykolog

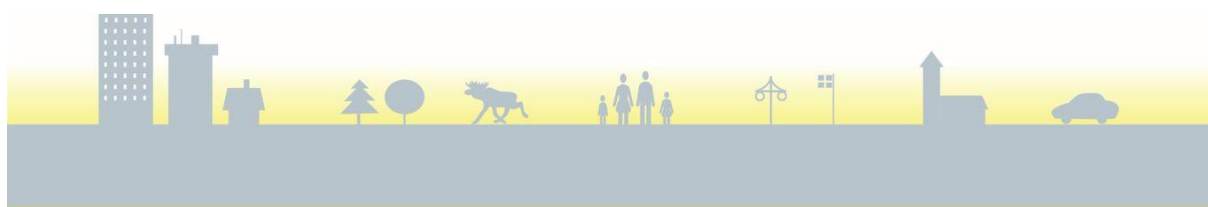
Läkare

Sjuksköterska

Undersköterska

Sjukgymnast

Tandläkare

Närmaste apotek

telefon:

---

adress:

Sjukvårdsupplysningen

telefon:

---

hemsida:

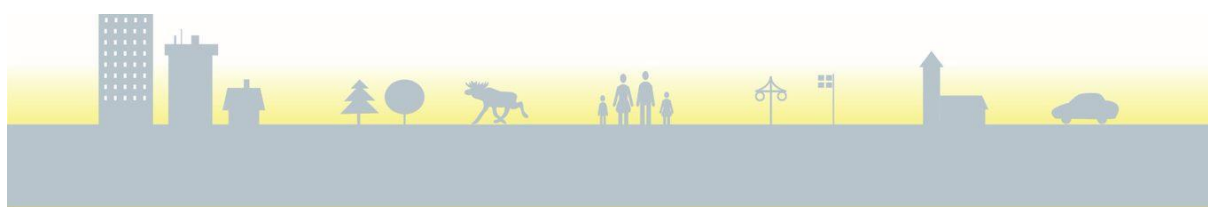
Min vårdcentral

namn och adress:

---

telefon:

Att bli vårda sin hälsa i Sverige

Friskvård

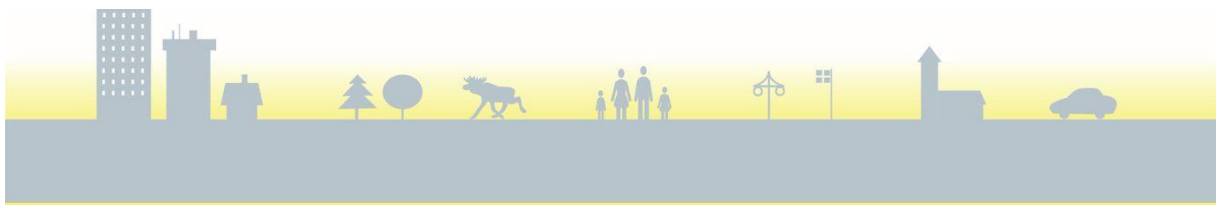

Tematräff 22

Hälsa

Fysisk

Psykisk

Existentiell hälsa

Psykisk ohälsa

Energi

Nyttig mat

Motion

Övervikt och fetma

Balans

Sömn

Förening

Allergi

Relationer

Tandvård

Narkotika

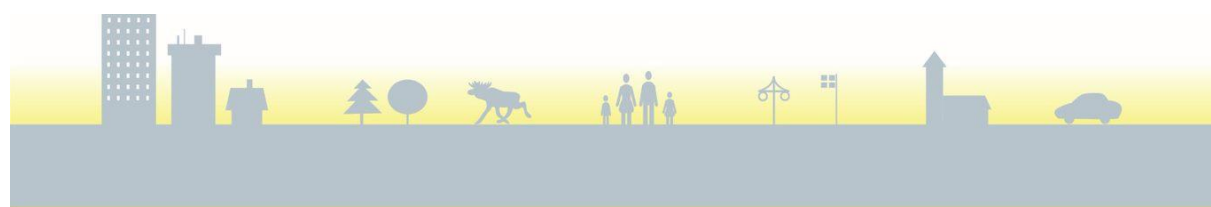
Narkotikaklassade mediciner

Bra att tänka på när det gäller alkohol

Bra att tänka på när det gäller tobak

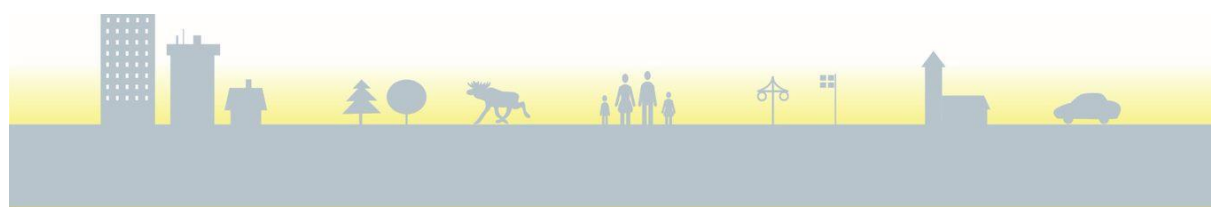
Livet blir mycket vackrare du ler!

Föreningar/träning på min ort:

Att bli vårda sin hälsa i Sverige

Något allvarligt har hänt – HLR och L-ABCDE

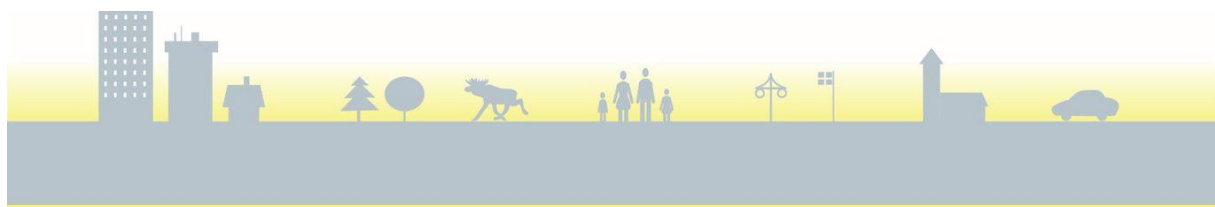

Tematräff 23

Bokstävernas betydelse i L-ABCD

L – lokation/livsfarligt läge

A - airway/fria luftvägar

B – breathing/andning

C – cirkulation/cirkulation

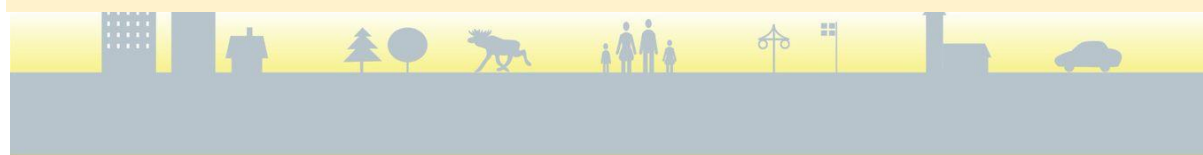

D – dicability/medvetande

E – expose/exponering

SOS-operatör

HLR

Larma 112

Hjärtstartare

Stabilt sidoläge

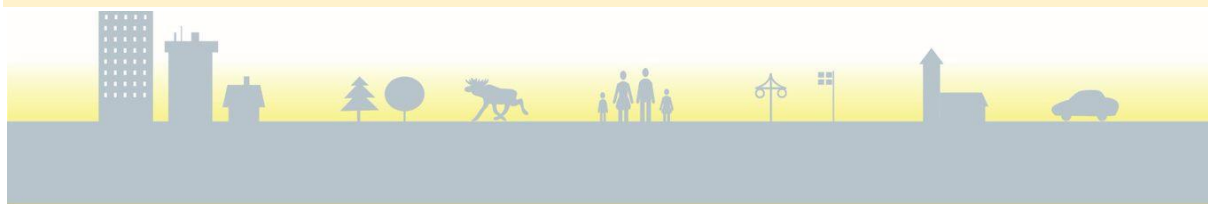

Första förbandslåda

SOS Alarm

Blåljuspersonal

Stroke

112-appen

Brännskada

Viktiga telefonnummer

SOS-alarm

Sjukvårdsupplysning

Nationella informationsnumret

Akuttestet

A

K

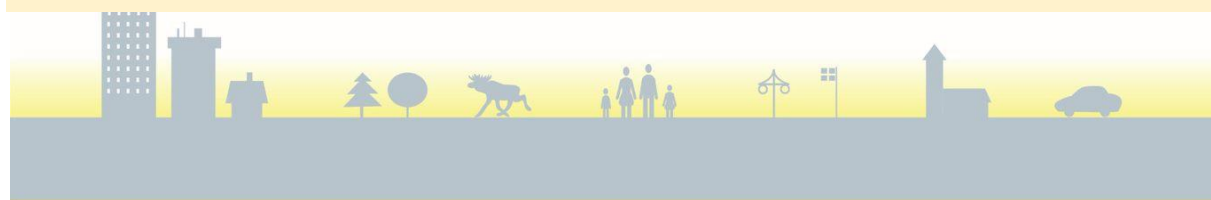

U

T

Att vårda sin hälsa i Sverige

Kropp, sexualitet och könsidentitet

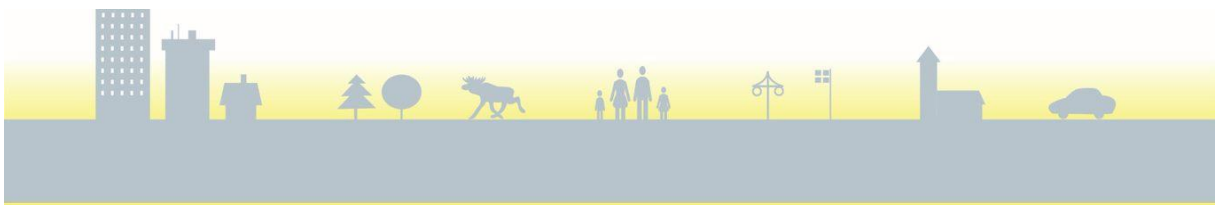

Tematräff 24

Kön

Kvinnans könsorgan

Mannens könsorgan

Mödomshinna

Sexuell läggning

Könsidentitet

Homosexuella par

Hetero sexuella par

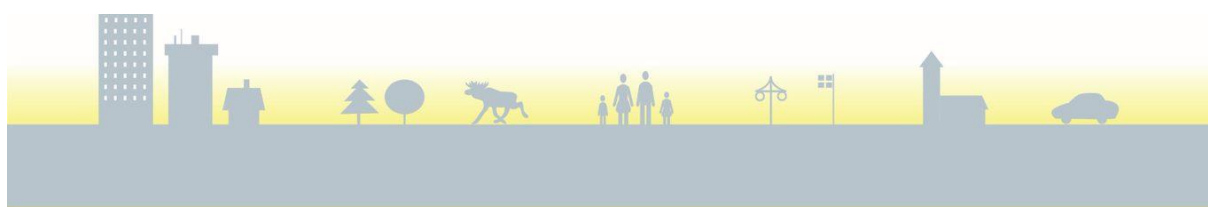

Könskorrigering

Sex

Gravid

Ägglossning

Spermier

Ultraljudsundersökning

Förlossning

Könssjukdomar

Kondom

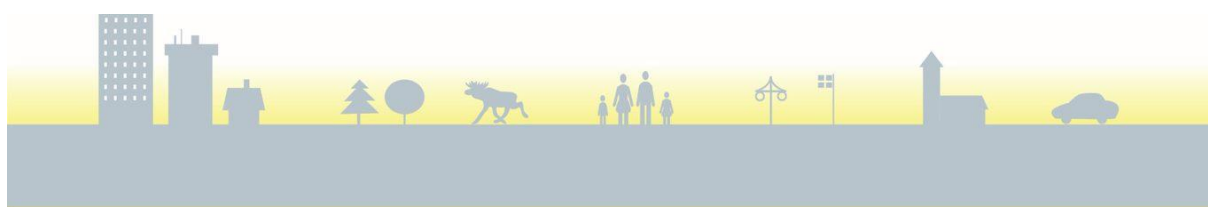

Beskriv i korthet samtyckeslagen

Att åldras i Sverige

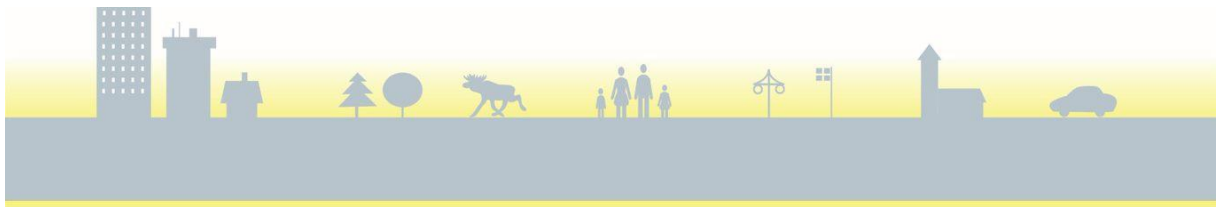

Tematräff 25

Ålder

Äldre

Hemtjänst

Äldreboende

Trygghetsboende

Färdtjänst

Biståndshandläggare

Pension

Pensionär

Begravning

Kremering

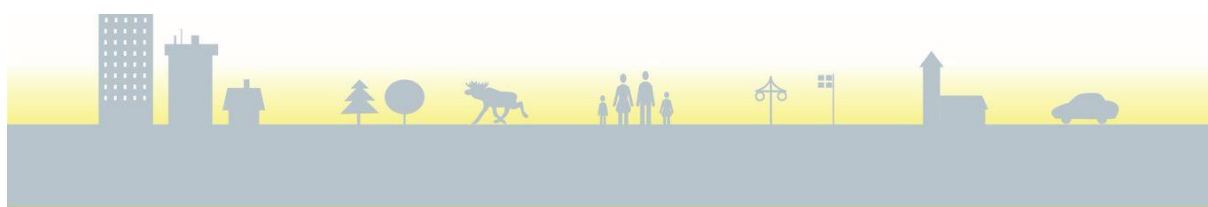

Gravsättning

Begravningsbyrå

Kyrklig begravning

Borglig begravning

Arv

Arvsrätt

Testamente

Dödsbo

Äldreboenden på orten:,telefon:

---

adress:

---

hemsida:

Trygghetsboenden

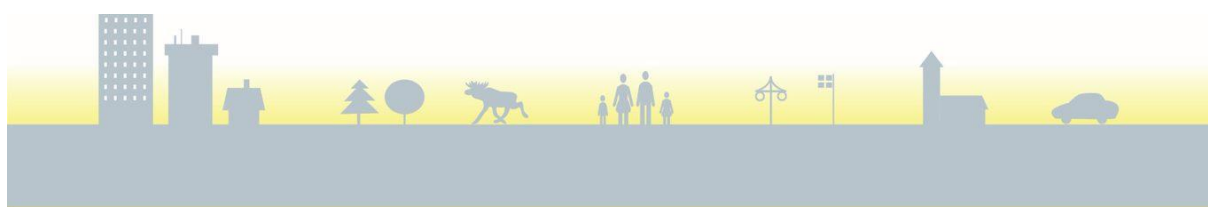
adress:

---

hemsida:

Alla har rätt till att bestämma hur man vill ha den sista vilan.
Invandrare som bott i Sverige en längre tid, deras barn och barnbarn väljer
ibland att begravas enligt svensk tradition.

Avslutning

Avslutning

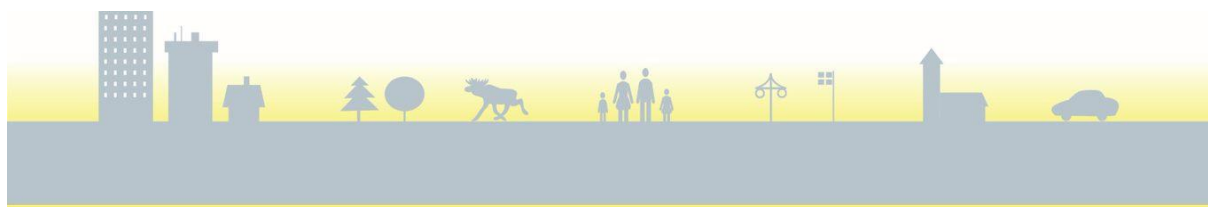

Ditt SO-Pass

Sverige som land

Att bo i Sverige

digital delaktighet

lokalkunskap- att bo i vår kommun

Att påverka i Sverige

Så styrs Sverige

ett land i förändring

rättigheter och skyldigheter

ekonomi

Att arbeta i Sverige

Att försörja sig och utvecklas i Sverige

Att utbilda sig och söka jobb

jämställdhet

Att bilda familj i Sverige

individ och kollektiv –
välfärdsstaten

relationer, rättigheter och lagar

Familj i Sverige

Att leva med barn i Sverige

barn och föräldrar

jämställdhet i familjen

skolsystemet i Sverige

Att utöva religion i Sverige

religion då och nu

högtider och vardagsreligion

Att vårda sin hälsa i Sverige

sjukvård

friskvård

något allvarligt har hänt – HLR/ L-
ABCDE

kropp, sexualitet och
könsidentitet

Att åldras i Sverige

Nu har du genomfört samhällsorienteringen.

Grattis!

